

GELENEKSEL TIĞ İŞİ DANTELLERİN (TENTENELERİN) ÇAĞDAŞ TAKILARDA YORUMLANMASI*

Interpretation of Traditional Crochet Laces (Tentene) in Contemporary Jewelry

Nesrin YEŞİLMEN¹

ÖZET

ABSTRACT

Dünyada ve ülkemizde kullanımı yüzyıllar öncesine kadar uzanan danteller, üretim, malzeme ve kullanım amaçlarına göre farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır. Kullanılmaya başlandığı günden 21. yüzyıla kadar dünyada büyük ilgi gören, hatta bir dönem zenginliğin, statünün göstergesi olan ve ülkemizde geleneksel el sanatları kültürünün önemli unsurlarından biri olan dantellerin, günümüzde pek tercih edilmeyen bir çeşit süsleme objesi olarak görülmeye başladığı söylenebilir. Maddi-manevi kültür aktarıcısı olarak anılabilecek dantellerin kullanım sıklığının azalması bir kültürü yok olma tehlikesi ile karşı karşıya getirmektedir. Bu bağlamda dantellerin kullanımının devamı için alternatif yollardan biri de farklı disiplinler ile bir araya gelmesi olabilir. Günümüzde danteller heykel, seramik ve resim gibi sanat dallarına da ilham kaynağı olmaktadır.

Çalışmada ise tiğ işi danteller genel bir bakış ile araştırılmış olup, çağdaş sanatta ve takı tasarımında motiflerin estetik değer olarak kullanımı örnekler ve denemeler yapılarak irdelenmiştir.

Takılar da tıpkı danteller gibi kültüre ve coğrafi bölgelere göre farklılık göstermektedir. Ancak her iki unsur da bir kültür aktarıcısı olarak görülebilir. Bu bağlamda kaybolmaya yüz tutmuş ve kültürel belleğimizin bir parçası olan dantellerin takılar aracılığı ile var olmaya devam etmesi ve her iki sanatın harmanlanarak yeni bir bakış açısı oluşturması, geçmişe köprü kurma açısından önem arz etmektedir. Bu çalışmada; dantelin tanımı ve tarihçesi anlatılmakta olup detaylı sınıflandırmalar yapılmadan geleneksel tiğ işi dantellerin, çağdaş sanatta kullanımına ve araştırmacının takı yorumlamalarına yer verilmektedir.

Laces, which are used in the world and in our country until the 16th century, are classified in different ways according to production, material and usage purposes. According to the usage areas, it is seen that it is classified as bed sheet edge, towel edge, intermediate lace and yemeni lace. It can be said that lace, which has attracted great attention in the world from the day it was used until the 20th century, and which is an indicator of wealth and status for a period and is one of the important elements of traditional handicraft culture in our country, has started to be seen as a kind of decoration object that is not preferred much today. The decrease in the frequency of use of lace, which can be referred as material-spiritual culture transponder, faces the disappearance of a culture. In this context, one of the alternative ways to continue the use of lace may be to come together with different disciplines. Today, lace is also a source of inspiration for art branches such as ceramics and painting. In the study, crochet lace has been researched the use of motifs as aesthetic value in contemporary art and jewelry design has been examined with examples and experiments.

Jewelry, like lace, differs according to culture and geographical regions. However, both elements can be seen as a culture transmitter. In this context, the fact that lace, which has disappeared and which is a part of our cultural memory, continues to exist through jewelry, and that both arts blend and create a new perspective, is significant for building a bridge to the past. In this study, the definition and history of lace are explained, and the use of traditional crochet lace in contemporary art and the researcher's jewelry interpretations are made without detailed classifications.

Anahtar Kelimeler: Dantel, tiğ işi, tentene, takı, çağdaş takı.

Keywords: Lace, crachet, tentene, jewelry, contemporary jewelry.

EXTENDED ABSTRACT

According to Turkish Language Society, lace is knitted in the form of a thin and mesh like knitted, knitted with all kinds of yarn derived from the word 'dentelle' or embroidered on the edge of a fabric (web, 2019). Traditionally, the name tentene is widely used in colloquial language, but it has been preferred as lace in the literature. Apart from Turkish Language Society, lace is defined in different ways. For example, according to Levey; "Lace is a versatile fabric without a single comprehensive definition. " It was created by the manipulation of the needle and thread or a different number of thread-wound bobbins in its most perfect form." (1983: 1).

Although laces seem to have an average of five hundred years, knitting by hand and certain materials dates back to older times. Researches and archaeological finds prove that the art of knitting has a history of nearly 2000 years. In the book titled 'Needlework and Needlepoint', it was emphasized that some knitting names were mentioned in the Aegean fairy tales and that the old samples were fishing nets, and the examples found in the excavations belong to 2000 years ago (Özbel, 1951). Lace has been one of the indispensable elements of Anatolian women since the Ottoman Empire. In addition to machine works, hand crochet lace has been used frequently. Lace, which has its own way of existence since the Ottoman period, has a special place for Anatolian women. Because lace is beyond ornament and embellishment it is used as a means of expression and statement, it contains symbolic elements.

According to Nas, "The traditions and customs that are effective for the development and continuation of the activities in handicrafts, which is an important area in which Turkish culture is fed, have brought aesthetic dimension and meaning burden by embodying emotions and thoughts that cannot be expressed abstractly on the use items. These products exhibit an aesthetic understanding that determines the artistic taste of Anatolian people in the process of historical development "(2012, p. 1629). Lace, according to the method of manufacture; It can be examined in three basic technical groups such as knitting with single thread (crochet and shuttle lace), clamping of multi-thread (bobbin lace) and industrial production methods (Temir, 2000, p. 66). In addition, according to Koç and Koca, lace is included in the group of fine knits (2016, p.253).

The use of crochet lace in jewelry art is the main topic of the article. The use of jewelry has a history that is equivalent to that of human beings, as well as its mention in the field of art does not go back to ancient times. The jewelry, which was considered as a protective object in primitive periods, a status indicator in antiquity, and a craft object from the Middle Ages to the 20th century, was also accepted as an art object in the 21st century. The material used in jewelry is used to strengthen statement and expression, just like any material in the field of art. The fact of changing preferences and likes also affects lace and faces the danger of extinction. In order for lace to exist as a cultural transmitter, it must be reinterpreted with new uses and different perspectives.

Metal clay is used as material when shaping lace themed jewelry. Metal clay is a kind of mud formed by bringing metal powders into plastic consistency with organic binders. While it allows for hand shaping just like ceramic clay, its dry form is suitable for carving. Lace series jewelry is completely hand shaped and went through the cooking and polishing stages. Special hand tools and auxiliary materials were used for the forming phase.

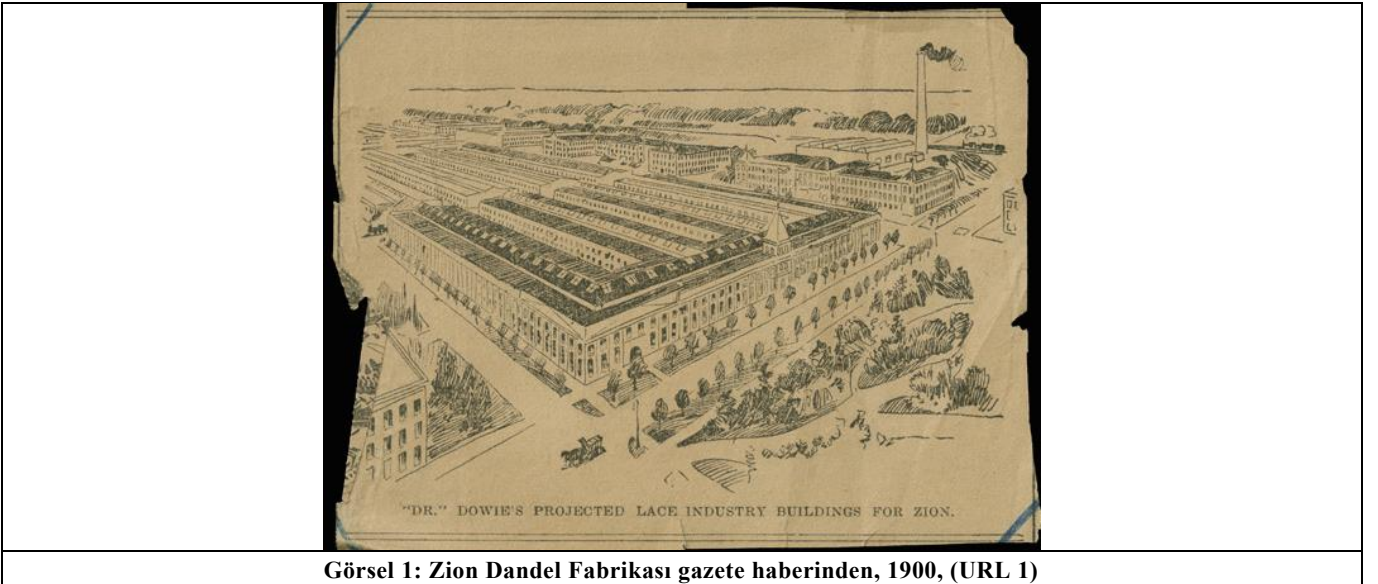
Lace, which is one of the important traditions of houses and daily life in Anatolian culture, has disappeared due to changing life styles and preferences. While it was possible to see lace on almost every item in homes once, it is seen that it is not preferred today. Bringing the laces that are about to be erased from the memories and the motifs transferred with laces from different perspectives means carrying the traces of the past to the present. In this context, the use of lace and motifs in jewelry art also contributes to this task. In addition to the traditional materials and techniques used, lace attracts attention as an alternative material in jewelry art in terms of creating a new language and making the meaning strong. In addition, the study is thought to be a resource for those interested in the field and researchers.

GİRİŞ

Türk Dil Kurumuna göre dantel Fransızca ‘dentelle’ kelimesinden türemiş, her türlü iplikle örülen veya bir kumaşın kenarına işlenen türlü biçimde ince ve ağ görünümünde örgü tentene olarak adlandırılmaktadır (web, 2019). Halk dilinde tentene ismi yaygın olarak kullanılmakla birlikte literatürde dantel olarak kullanımı tercih edilmiştir. Türk Dil Kurumunun dışında dantelin farklı şekillerde tanımı yapılmıştır. Örneğin Levey’e (1983: 1) göre; “Dantel kapsamlı tek bir tanımı olmayan çok yönlü bir kumaştır. En mükemmel formu ile iğne ve iplik ya da farklı sayıdaki iplik sarılı bobinlerin manipülasyonu ile oluşturulmuştur”. The Romance of Lace adlı kitapta ise dantelin hikayesinin şu şekilde başladığı anlatılır;

Yüzyıllar önce Adriyatik bir balıkçı ile nişanlısının büyük aşklarından söz edilmektedir. Balıkçının nişanlısı balık ağlarını tamir ederek kendisine yardımcı olmaktadır. Ancak gün gelir büyük bir savaş başlar ve genç balıkçı savaşa katılmak zorunda kalır. Üzgün kız gözleri yolda hüznü bir şekilde nişanlısının yolunu gözler, ağları tamir ettiğini zannederken farkına varmadan ağlardan bir desen oluşturur. Bir gün bu desenleri fark eder ve nişanlısının döneceği gün kendisine hediye etmek üzere rastlantısal olarak bulduğu kalıp üzerine çalışır. Böylece ilk dantel keşfedilmiş oldu (Field, 1920, s.5).

Her ne kadar anlatılan hikâye bir efsane olarak nitelendirilse de dantelin erken örneklerinin 16. yüzyılda Venedik’te yapıldığı da söylenebilir. Ardından Medici ailesinin destekleri ile dantel Fransa’da bir endüstri kolu olma yolunda ilerlemiş özellikle makine işi danteller büyük ilgi görmüştür. 17. yüzyılda ise dantel yeni bir sanat dalı olarak görülmeye başlamış ve dantel eğitiminin verildiği okullar açılmıştır. Fransa’nın dantel konusunda Dünya’da adını duyurmaya başlamasının ardından Fransa hükümeti dantellerini korumak adına çok sert ticaret yasaları koymuştur. 18. Yüzyılın başlarında ise İngiltere’ye kaçırılan birçok dantel gümrük tarafından ele geçirilip imha edilmiştir. 18. Yüzyıl sonlarına doğru el dantelleri yok olmaya yüz tutmuştur. Çünkü sanayi devrimi ile fabrikalar insan hayatında önemli bir yer tutmaya başlamış ve el emeği ürünler oldukça azalmıştır. 19. Yüzyılda ise dantel göç hareketleri ile dünyanın birçok yerine yayılmaya başlamıştır. Örneğin dantel işleme makinası ilk olarak 1820 yıllarında Amerika’ya ulaşmıştır. Amerika’da büyük çapta ilk dantel üretimi, 1900 yılında Illinois’de Zion City ve Zion Lace Industries’i (Görsel 1) kuran bir gazeteci olan John Alexander Dowie tarafından gerçekleştirilmiştir. Fabrikada çalışan işçiler ve makineler İngiltereden getirilmiştir (Görsel 2). Fabrika 6 yıl faaliyet gösterebilmiş ardından başka bir şirkete satılmıştır(Field, 1920, s. 6-16).

Görsel 1: Zion Dantel Fabrikası gazete haberinden, 1900, (URL 1)

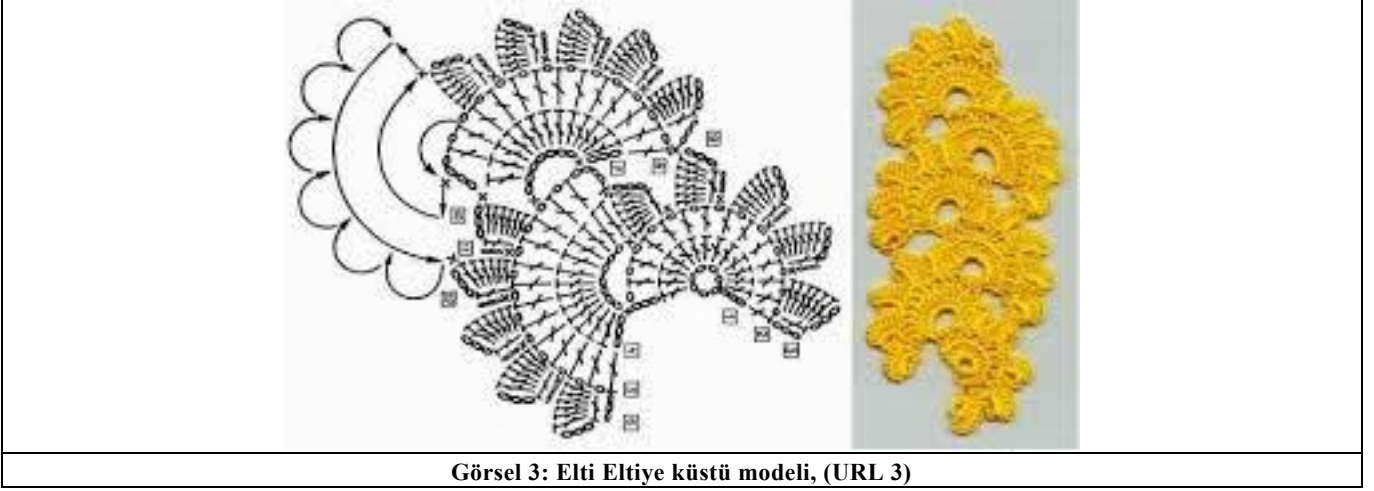

Görsel 2: Zion Fabrikası Çalışanları, 1901-1907 yılları arası, (URL 2)

Danteller ortalama beş yüz yıllık bir geçmişe sahip gibi gözüke de elle ve belli materyallerle örmenin tarihi daha eskilere dayanmaktadır. Yapılan araştırmalar ve arkeolojik buluntular örme sanatının yaklaşık 2000 yıllık bir geçmişi olduğunu kanıtlar. ‘Oya ve oya çeşitleri’ adlı kitapta bazı örgü adlarının Ege masallarında geçtiği ve eski örneklerin balık ağları olduğu vurgulanmış, Menfiz kazılarında bulunan örneklerin ise 2000 yıl öncesine ait olduğu aktarılmıştır (Özbel, 1951). Danteller Osmanlıdan itibaren Anadolu kadının vazgeçilmez unsurlarından biri olmayı başarmıştır. Makine işlerinin yanı sıra elde tığ ile işlenen danteller çok sık kullanılmıştır. Osmanlı döneminden günümüze kendi var olma biçimini oluşturan dantel Anadolu kadını için ayrı bir yer tutmaktadır. Çünkü dantel süslemenin ve süslenmenin ötesinde bir anlatım ve ifade aracı olarak kullanılmakta, sembolik öğeler barındırmaktadır. Nas’a göre “Türk kültürünün beslendiği önemli bir alan olan el sanatlarında, faaliyetlerin gelişimi ve devamı için etkili olan gelenek ve adetler, soyut olarak ifade edilemeyen duygu ve düşünceleri kullanım eşyaları üzerinde somutlaştırarak hem estetik boyut hem de anlam yükü kazandırmıştır. Bu ürünler tarihsel gelişim sürecinde Anadolu insanının sanatsal beğenisini belirleyen, estetik anlayışını sergiler” (2012, s. 1629). Dantel, imal edilmiş yöntemine göre; tek iplikle örme (tığ ve mekik danteli), çok ipliğin kenetlenmesi yoluyla (bobin danteli) ve endüstriyel üretim şekilleri gibi üç temel teknik grupta incelenebilir (Temir, 2000, s. 66). Ayrıca Koç ve Koca’ya göre danteller ince örgüler grubu içerisinde yer almaktadır (2016, s.253).

Hiçbir kadın işlediği tentenede ya da oyada silah, bıçak, kan, yılan, akrep gibi sembolleri model olarak kullanmamıştır. Zira kadının dünyasında renkler gökkuşağıdır. Hayallerde hep sevgi, güzellik, özlem ve özgürlük vardır (İnal, 2015, s.9).

Örneğin Anadolu’da tığ işi dantellerde sıkça kullanılan motiflerden biri elti eltiye küstü motifidir (Görsel 3). Anadolu’da kullanılan motifler sözlü kültür ortamında sözsüz iletişim sistemi haline gelerek bireylerin düşünce yapıları, yaklaşımları ve davranışları içinde yaşadıkları yöreye dayalı olarak söyleyiş farkları ile şekillenmektedir (Nas, 2018, s. 1003). Elti eltiye küstü isimli motifte tam olarak bu yaklaşımın bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Barışta’ya göre bütün tentenelerde sanatçının amacı, çiçek, meyve, sebze, hayvan, insan yanı sıra bazı canlı birimlerinden oluşan konuları yansıtmak ve bu yolla nonfigüratif, natüralist, antinaturalist yaklaşımları tasarımları sergilemektir. Bu dalda görülen motifler estetik değerleri dışında anlam yükleri ve folklorik değerleriyle önemlidir (2015, s. 582).

Görsel 3: Elti Eltiye küstü modeli, (URL 3)

1. Dantellerin Farklı Kullanım Alanları

Kullanılmaya başlandığı günden 20. yüzyıla kadar dünyada büyük ilgi gören, hatta bir dönem zenginliğin, statünün göstergesi olan ve ülkemizde geleneksel el sanatları kültürünün önemli unsurlarından biri olan dantellerin, günümüzde pek tercih edilmeyen bir çeşit süsleme objesi olarak görülmeye başladığı söylenebilir.

Maddi-manevi kültür aktarıcısı olarak anılabilecek dantellerin kullanım sıklığının azalması bir kültürü yok olma tehlikesi ile karşı karşıya getirmektedir. Bu bağlamda dantellerin kullanımının devamı için alternatif yollardan biri de farklı disiplinler ile bir araya gelmesi olabilir. Günümüzde danteller heykel, seramik ve resim gibi sanat dallarına da ilham kaynağı olmaktadır.

‘Özgün sanat yapıtlarının üretildiği günümüz seramik eserlerinde sanatçılar, sınırsız bir şekilde konu, biçim, teknik ve malzeme seçeneklerinin yanı sıra şekillendirme, dekor, sırlama ve pişirim çeşitliliği de kullanmaktadırlar. Bu durum sanatçının yorumuna katkı sağlamaktadır’ (Yılmaz, 2019, s: 200). Örneğin dantel şeklinde seramik tabaklar ve objeler son yıllarda sıkça kullanılmaya başlamıştır. (Görsel 4)

Görsel 4: Seramikte Dantel kullanım Örneği, (URL 4)

Dantellerin seramik sanatında bir çeşit desen çıkarma yöntemi gibi kullanılmasının yanı sıra dantellerin olduğu gibi çamurla kaplandığı ve pişirildiği çalışmalarda mevcuttur. Dantellerin kullanıldığı bir başka yöntem ise elektroliz yöntemi ile kaplamadır. Antika değeri taşıyan ve yadigar olarak saklanmak istenen dantel bu yöntemle kaplanarak bir çeşit metalle kaplanır böylece dantelin hava ile teması kesilir ve korunması sağlanır (Görsel 5).

Görsel 5: Elektroforming yapılmış dantel Örneği, (URL 5)

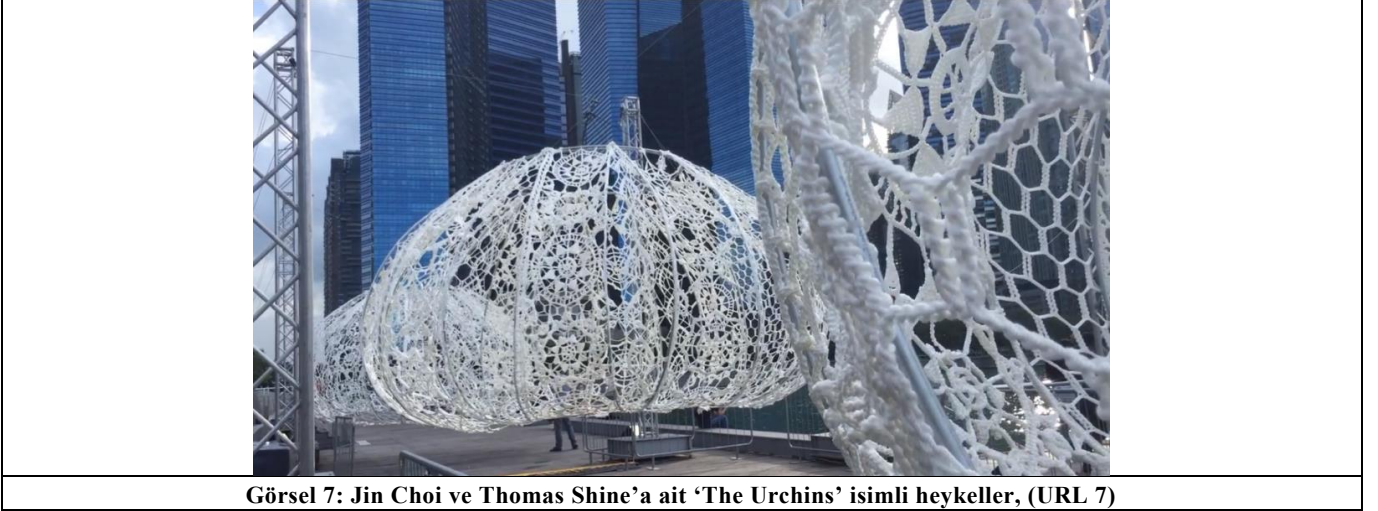
Çağdaş sanat alanında dantellerin farklı bir kullanımına da Nespoon isimli Polonyalı sanatçının eserlerinde rastlamak mümkündür. Binaların üzerine ya dantel desenleri çizerek ya da dev danteller örerek farklı bir yaklaşım ortaya koyan sanatçı, danteli “saf görsel şiir” olarak nitelendirmekte ve bu yüzden tercih etmektedir. İkinci bir tercih nedeni de dantelin simetri, uyum ve düzen hissi vermesi ki sanatçı içgüdüsel olarak insanın aradığı şeyin bunlar olduğuna inanmaktadır. NeSpoon’a göre dantel yapmak duygusal bağlar kurmak kadar dikkat, sabır ve zaman gerektiren bir süreçtir. Bu açıdan çalışmalarının insanlar arasındaki ilişkilerin bir sembolü olduğunun altını çizmektedir (web, 2020).

Geleneksel Anadolu kültüründe evlerde yoğun şekilde kullanılan dantelleri NeSpoon’un yorumuyla başta Polonya olmak üzere dünyanın farklı yerlerinde sokaklarda görmek mümkündür (Görsel 6).

Görsel 6. NeSpoon’a Ait Sokak Çalışmaları, (URL 6)

Dantelin farklı bir bakış açısı ile yeniden yorumlanmasını, heykel sanatında da görebiliriz. Sanatçı Jin Choi ve Thomas Shine tarafından yapılan ve kamusal alanda sergilenen dev dantel heykeller geleneksel tığ işi tekniği kullanılarak yapılmıştır. Dev kestanelere benzeyen heykeller gece parlayacak şekilde tasarlanmıştır (Görsel 7).

Görsel 7: Jin Choi ve Thomas Shine'a ait 'The Urchins' isimli heykeller, (URL 7)

Örneklerden de anlaşılacağı üzere dantel geleneksel kullanım amacının dışına çıkarak sanat alanında alternatif bir dil oluşturmak için farklı disiplinler tarafından tercih edilmiştir. Dantelin kullanım amacı değişse de motiflerle ve geçmişten taşıdığı izlerle var olmaya devam etmiştir.

2. Tığ İşi Dantellerin Takı Sanatında Yorumlanması: Kişisel Çalışmalar

Tığ işi dantellerin takı sanatında kullanımı makalenin ana konusunu oluşturmaktadır. Takı kullanımını insanoğlu ile eşdeğer bir tarihe sahip olmasının yansira sanat alanında anılması çok eskilere dayanmamaktadır. İkel dönemlerde koruyucu, antik çağda statü göstergesi, Orta çağdan 20. yüzyıla kadar bir zanaat nesnesi olarak görülen takı. 21. Yüzyıla gelindiğinde sanat objesi olarak da kabul görmüştür. Takıda kullanılan malzeme, tıpkı sanat alanındaki herhangi bir malzeme gibi ifade ve anlatımı güçlendirmek için kullanılmaktadır. Değişen tercih ve beğeni olgusu dantelleri de etkileyerek yok olma tehlikesi ile karşı karşıya bırakmaktadır. Kültür aktarıcısı olarak dantellerin var olabilmesi için yeni kullanım alanları ve farklı bakış açıları ile yeniden yorumlanması gerekmektedir. Bu bağlamda Anadolu kültürünün önemli miraslarından biri olan dantellerin takıda kullanımı anlam bakımından yeni bir bakış açısı oluşturmaktadır.

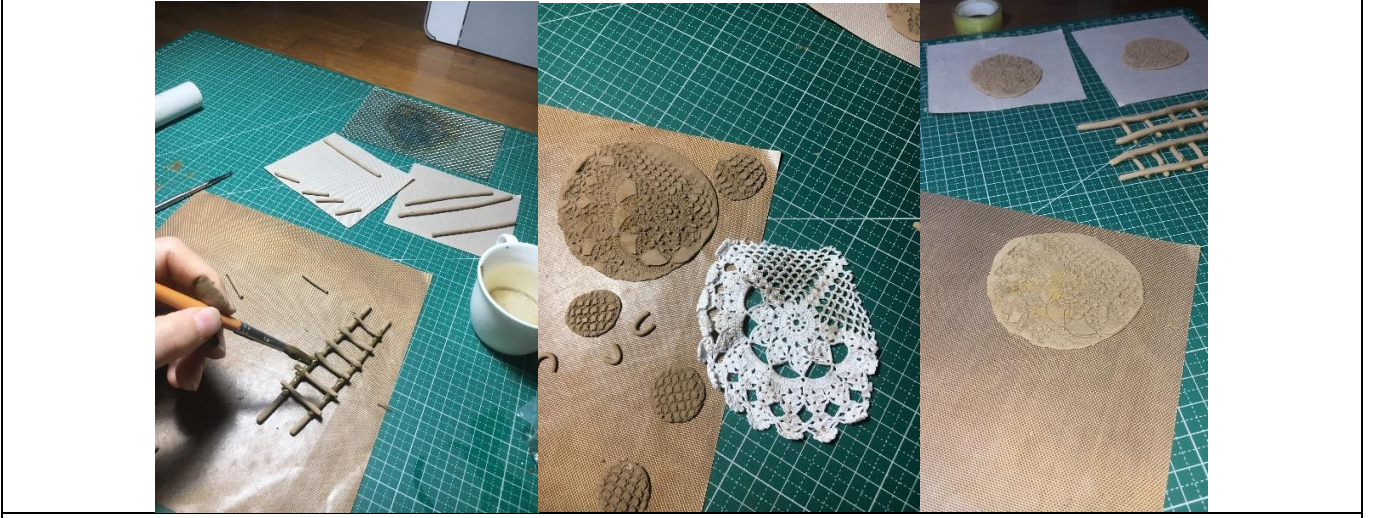
Dantel temalı takılarda malzeme olarak metal kili kullanılmıştır. Metal kili, metal tozlarının organik bağlayıcılarla plastik kıvamına getirilmesi ile oluşturulmuş bir çeşit çamurdur. Tıpkı seramik çamuru gibi elle şekillendirmeye olanak sağlarken, kuru hali oymaya elverişlidir. Dantel serisi takıları tamamen elle şekillendirilmiş olup pişirme ve polisaj aşamalarından geçmiştir. Şekillendirme aşaması için özel el aletleri ve yardımcı malzemeler kullanılmıştır (Görsel 8).

Görsel 8. Metal kili ve kullanılan malzemeler, (N. Yeşilmen Kişisel Arşiv)

Dantel Serisi takılarının yapım aşamaları 'Geçmiş Merdiven Dayamak' isimli broş üzerinden anlatılacaktır. Plastik kıvamdaki metal kili rahat şekil alabilmesi için elle hafif nemlendirilerek yoğrulur. Merdiven parçaları

ayrı ayrı şekillendirilip kurutulduktan sonra cıvık metal kili ile birleştirilir. Elde merdane yardımı ile açılan çamur parçası üzerine geleneksel dantellerden bir parça konularak kalıbı alınır. Bütün parçalar kurumaya bırakılır (Görsel 9).

Görsel 9: 'Geçmişe Merdiven Dayamak' isimli broşun yapım aşamaları, (N. Yeşilmen Kişisel Arşiv)

Kuruyan parçalar kenar fazlalıkları ve tesviye işlemleri yapıldıktan sonra fırında pişmeye hazır hale gelir. Takılar 820 C fırında iki saat pişirildikten sonra polisaja hazır hale gelmektedir. Fırında yanan organik bağlayıcılar takıdan tamamen uzaklaşır ve geriye sadece saf metal kalır. 'Geçmişe Merdiven Dayamak' adlı broşta bronz kili kullanılmıştır. Fırından çıkan bronz takı mat görünmektedir. Parlama için zımpara ve cila işlemlerinden geçen takı kullanıma hazır hale gelmektedir (Görsel 10).

Görsel 10: Fırından çıkan takılar ve polisaj işlemi, (N. Yeşilmen Kişisel Arşiv)

Geçmişe Merdiven Dayamak

Danteller geçmişimize ışık tutan önemli kültür aktarıcılarıdır. Çünkü her bir dantel yapılırken bir etkileşim ve paylaşım oluşmaktaydı. Bir araya gelmek için bir bahaneydi, hikayeler ve masallar kadınlar dantel örerken anlatılırdı. Hikayeler, masallar ve yaşanan durumlar dantellere aktarılırdı. Kaynana dili, elti eltiye küstü, aşk merdiveni vb. dantel isimleri bu durumların tezahürüdür. Dantel geçmişimize ve geleneğimize merdiven dayar ve bize oradan bilgi aktarır. Bronz kili kullanarak elde şekillendirilen broş tam da buna gönderme yapmaktadır (Görsel 11).

Görsel 11: 'Geçmişe Merdiven Dayamak' Broş, 2x4x9 cm, Bronz Kili, 2020, N. Yesilmen

Geçmişin İzinden Dantel Serisi

Dantel serisinden kolye; kullanılmış ve hatırası olan danteller kullanarak şekillendirilmiştir. Kullanılmaktan yıpranmış, sökülmüş ve yırtılmış olan danteller, bulunduğu şekli ile metale aktarılmıştır. Yaşanmışlığın izlerini taşıyan tığ işi dantellerin yumuşak, naif ve zarif yünü katı ve soğuk görünen sıradan bronz parçalarına anlam yüklemiştir. Takı da kullanılan çatlaklar yaşanmışlığın vermiş olduğu yıpranmaya gönderme yapmaktadır (Görsel 12).

Görsel 12. 'Geçmişin İzinden', Dantel Serisi, Kolye, 5x5cm, Bronz Kili, 2020, N. Yesilmen

Görsel 13. 'Geçmişin İzinden' Dantel Serisi, Yüzük, Bronz Kili, 2020, N. Yesilmen

Görsel 14. 'Geçmişin İzinden' Dantel Serisi, Broş, Bronz Kili, 2020, N. Yesilmen

Görsel 15. 'Geçmişin İzinden' Dantel Serisi, Broş, Bronz Kili, 2020, N. Yesilmen

SONUÇ

Anadolu kültüründe evlerin ve günlük hayatın önemli geleneklerinden biri olan dantel, değişen yaşam biçimleri ve tercih farklılıklarından dolayı yok olmaya yüz tutmuştur. Bir zamanlar evlerde neredeyse her eşyanın üzerinde dantel görmek mümkün iken günümüzde pek tercih edilmediği görülmektedir. Belleklerden silinmek üzere olan dantelleri ve danteller ile aktarılan motifleri, farklı bakış açıları ile yeniden hayata geçirmek geçmişin izlerini günümüze taşımak demektir. Bu bağlamda dantellerin ve motiflerin takı sanatında da kullanımı bu göreve katkı sunmaktadır.

Bölgeden bölgeye farklılık gösteren ve zengin motif hafızasına sahip birçok dantel çeşidi bulunmaktadır. Bu yüzden çalışma tığ işi danteller ile sınırlandırılmış ve tığ işi danteller estetik bir değer olarak takı sanatına katkı sunmuştur. Daha önce böyle bir çalışmanın yapılmamış olması ve geleneğin çağdaş bir bakış açısı ile yeniden yorumlanmış olması açısından da makalenin literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Binlerce yıllık geçmişe sahip takı çeşitli yöntemlerle üretilmiş ve insanoğluna hizmet etmiştir. Günümüzde ise takı malzeme sınırının tamamen ortadan kalktığı bir sanat dalı olarak görülmektedir. Geleneksel sanatların yaşatılmasının ve bilindik tekniklerin dışında; yeni bir dil oluşturması ve anlamı güçlü kılması açısından danteller, takı sanatında alternatif bir malzeme olarak dikkat çekmektedir. Derli taş, altın, gümüş gibi malzeme açısından değerli ürünlerin yanısıra anlam yükü ve folklorik değeri olan bir bir takı sanat alanında daha ayrıcalıklı hale gelebilmektedir. Ayrıca çalışmanın, alana ilgi duyanlara ve araştırmacılara kaynak olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Barışta, H. Ö. (2015). *Türk El Sanatları*, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara.
- Field, M. (1920). *The Romance of Lace*, Zion Lace Endustries, Chicago.
- İnal, B. (2015). *Tentene*, Lis Yayınevi, Diyarbakır.
- Koç, E., Koca E. (2016). *Türk Halk Giyiminde Kullanılan Süslemelere Tipolojik Bir Yaklaşım*, İdil sanat Dergisi, 5(19): 237-262.
- Levey, S. (1983). "Lace – A History", England: V&A Museum.
- Nas, E. (2012). Konya Yöresi El Sanatlarında Anlam Yüklü Motiflerin Halk Diline Yansıması, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 7(1):1619-1633.
- Özbel, K. (1951). *El Sanatları II Oya ve oya Çeşitleri, Hakevleri Bürosu Kılavuz Kitaplar*, Ankara.
- Temir, Ş. (2000). Tarihsel Süreç İçinde Dantel. *Öneri Dergisi*, 3 (13), 61-63.
- URL 1: <http://publications.newberry.org/faith-in-the-city/resource/zion-lace-industries> (Erişim Tarihi: 29.05.2020).
- URL 2: <http://additionalpieter.blogspot.com/2015/09/city-of-zion-illinois-founded-by-john.html> (Erişim Tarihi: 20.05.2020)
- URL 3: <https://hatunzade.com/elti-eltiye-kustu-ornegi-nasil-yapilir/> (Erişim Tarihi: 10.05.2020).
- URL 4: <https://www.amazon.com/Ceramic-Lace-Bowl-Handmade-kind/dp/B07QT8GL9L> (Erişim Tarihi: 10.05.2020).
- URL 5: <http://catherinephungart.blogspot.com/2011/09/> (Erişim Tarihi: 05.05.2020).
- URL 6: <https://listelist.com/n spoon-dantel-sanati/> (Erişim Tarihi: 17.05.2020).
- URL 7: <https://hunterdonartmuseum.org/support-lace-fund/> (Erişim Tarihi: 29.05.2020).
- Yılmaz, S. (2019). Seramiğe Dönüşen Organik Nesnelere: *Teknik Ve Sanatsal Örnekler*, *Anadolu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 9(1): 198-215.